

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST

Zakladatel profesor Ing. Břetislav Chvála, doktor technických věd (DrSc.)

MĚSÍČNÍK SLOVANSKÉHO VÝBORU ČR

ROČNÍK XXV

ČÍSLO 264, KVĚTEN 2022

CENA 10 Kč

Velký tvůrce pokladnice naší národní moudrosti

Šestého března před 93 roky zemřela významná osobnost naší země – Josef Holeček. Kruh národní a slovanské přízně „Jihočesko – srdce Čech“ za účasti občanů, uctil 5. března jeho památku v Táboře v Holečkových sadech a k jeho památníku položil kytici.

S projevy zde vystoupili: Magistr Oldřich Horek, kněz Církve československé husitské, PhDr. Jan Jelínek, vedoucí redaktor měsíčníku Slovanská vzájemnost, učitel českého jazyka a dějepisu Magistr Marek Adam a historik a politolog PhDr. Josef Skála, CSc., kandidát českých vlastenců na úřad prezidenta České republiky. Po skončení vzpomínkového aktu pak J. Skála besedoval s občany v tábořské restauraci Beseda na Žižkově náměstí. K uskutečnění obou akcí svou pomocí organizace přispěl též člen Slovanské-

ho výboru ČR Miroslav Dvořák. Publikujeme projevy zmíněných řečníků u Holečkova památníku.

OLDŘICH HOREK: Z Holečkova profesního a tvůrčího života

Sedmadvacátého února letošního roku uplynulo 169 let od narození Josefa Holečka, českého spisovatele, vlasteneckého novináře a propagátora slovanské myšlenky slovem i skutkem. A v neděli 6. března uplyne 93 let od jeho úmrtí. Narodil se v jižních Čechách v obci Stožice do selské rodiny. Nadaný hoch výrazné osobnosti již od dětství byl dán rodiči nejprve na studium gymnázia v Písku. Ale škola písecká a celkový charakter města mu byly cizí především pro své němčení, ale i také pro spory s katechetou a to mu zabránilo školu dokončit a z vlastního rozhodnutí potom

přešel na gymnázium do Českých Budějovic. Tam jej lákala pověst vlasteneckého kněze a učitele biskupa Jirsíka. Ovšem vlasteneckým citěním byli zasaženi pouze jednotlivci. A tak z Budějovic odchází do Tábora, kde ředitelem gymnázia byl rovněž český vlastenec Václav Křížek. Ani zde svá studia nedokončil a školská léta završuje na Vyšší hospodářské škole zde v Táboře.

Ale celý jeho pobyt v Táboře znamenal u něho velký přerod. Tady přišel do úzkého styku s bulharskými a srbskými studenty, zde se naučil jejich jazyk a zdokonalil se v ruštině, kterou se jako samouk učil od svých 14 let. Srštinu, bulharštinu i ruštinu velice záhy využil pro překlady národní lidové poezie a především zde, na těchto tábořských hradbách, dozrálo jeho rozhodnutí stát se spisovatelem. Byly poslední prázdní-

Řečníci před památníkem Josefa Holečka. Odleva: Marek Adam, Jan Jelínek, Oldřich Horek a Josef Skála
FOTO – MIROSLAV HAVLÍK

ny a se svými kamarády vodňanskými – Františkem Heritesem a Otakarem Mokřým – se rozhodli navštívit Slovensko. Jeho tatínek byl sedlák a zrazoval ho, co prý

tam chtějí na tom Slovensku, vždyť tam jsou jenom samí drátníci... No a přece jejich slovanský duch je tam vedl.

(Pokračování na s. 2)

Před 77 roky skončily v Evropě boje 2. světové války – nejstrašnější katastrofy v dějinách lidstva. Za osvobození Československa od nacistických okupantů vděčíme spojeneckým vojskům. Ale především vojákům sovětské Rudé armády a československým vojákům, jimž velel generál Ludvík Svoboda, kteří po boku rudoarmějců přivezli na pásech tanků do naší země svobodu. Na snímku lidé v Jičíně vítají v květnu 1945 sovětské tankisty. Při osvobozování ČSR padlo více než 140 000 rudoarmějců.
Zdroj: Vojský historický ústav

Biden schvaloval bombardování Jugoslávie

Ve hřmění vojenského střetnutí mezi Ruskou federací a Ukrajinou v březnu prezident USA Joe Biden nazval ruského prezidenta Vladimira Putina válečným zločincem. Pasoval se tím do role pokrytce, který ale sám nemá čisté svědomí. Připomněla mu to 24. března v levicovém deníku Haló noviny předsedkyně ÚV KSČM a poslankyně Evropského parlamentu Kateřina Konečná, když poukázala na Bidenův proslov v roce 1999 „ve kterém se doslova chlubil tím, že to byl on, kdo jako senátor navrhl bombardovat Bělehrad... a ničit mosty nebo zásobníky nafty.“ Náš list SV zdůrazňuje, že agrese proti Jugoslávii je

zločinem, neboť se tak stalo bez souhlasu Rady bezpečnosti OSN a v rozporu s mezinárodním právem.

Tato vojenská akce je přitom nechalně proslulá častými útoky na prchající civilisty, jejich vyháněním z domovů a v samotném Kosovu následným hromadným masakrováním. Tohle je to, čím se před dvaceti lety chlubil Joe Biden? Vždyť právě na tom, co nyní tak horečně kritizuje, je postavena jeho politická kariéra, která jej vyšívala až do Bílého domu, zdůraznila komunistická europoslankyně.

V tom případě jí přijde pokrytecké, že ten samý Joe Biden má

žaludek na to někoho nazývat válečným zločincem, když tytéž akce vůči civilnímu obyvatelstvu rovněž jako senátor v roce 1999 schvaloval.

„Ba co víc, spolu s dalším senátorem Johnem McCainem přímo apeloval na tehdejšího prezidenta Clintona s požadavkem řešení situace za využití všech potřebných sil, které by ve svém důsledku vedlo dle zvrácené představy senátora Bidena k ještě větší škodě a lidským ztrátám na straně civilistů. Nemluvě o roli tehdy již viceprezidenta Joe Bidena při bombardování Libye v roce 2011.“

(Pokračování na s. 3)

Petice

dle čl. 18 Listiny základních práv a svobod a zákona č. 85/1990 Sb. o právu petičním
Poslanecké sněmovně
Parlamentu ČR a Vládě ČR
vzešlých z voleb v roce 2021

My, občané České republiky, zásadně nesouhlasíme se snahami Sudetoněmeckého landsmanšaftu uskutečnit některý ze svých následujících sjezdů na území naší vlasti, nejraději v Praze, která je všem českým vlastencům tak drahá. Považujeme to za provokaci a cynismus vůči všem obětem, které museli naši předci přinést, aby v boji za osvobození vlasti od německého nacismu předali svým potomkům takovou zemi, kterou už nikdy nebudou ohrožovat nepřátelé naší suverenity.

Jsmo proti opakovaným návštěvám našich politických představitelů na sjezdech sudetoněmeckých krajanských organizací a proti návštěvám představitelů těchto organizací v České republice. Odmítáme jednostrannou podbíživost těch našich volených zástupců, kteří k takovým návštěvám nemají žádný mandát od občanů a jednají tak proti zájmům naší země.

Byla to německá menšina žijící na našem území, která v kritické době zdrcující většinou zradila Československo. Postavila se na stranu německého nacismu se snahou zmocnit se části našeho území a připojit ji k území cizího státu. Nebýt zabránění našeho pohraničí, vyhnání českého obyvatelstva z našeho pohraničí, nebyť okupace Československa nacistickým Německem za vydatné pomoci sudetských Němců, nebylo by ani rozhodnutí tří mocností - Spojených

států, Spojeného království a Sovětského svazu – v Postupimi o odsunu německého obyvatelstva z našeho území s cílem zabránění opakování vlastizrady.

Plíživé nebezpečí revanšismu Sudetoněmeckého landsmanšaftu plyne ze snahy zaměnit viníky a oběti a postupnými kroky tak padělat výsledky 2. světové války, tedy přepsat tak historii. Organizováním akcí na našem území Sudetoněmecký landsmanšaft reálně oživuje všechny rány, které již mohly být zaceleny a ponechány jen bádání historiků. V tom smyslu je třeba chápat i omluvu prezidenta Spolkové republiky Německo Steinmaiera v nedávném projevu k výročí zahájení války.

Je to Sudetoněmecký landsmanšaft, který svým počínáním narušuje normalizované vztahy se Spolkovou republikou Německo. Pokud provokacím Sudetoněmeckého landsmanšaftu nebude zabráněno z obou stran, budou se vztahy mezi oběma národy zhoršovat.

Proto se obracíme na Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR a Vládu ČR, aby nepřipustila konání sjezdu Sudetoněmeckého landsmanšaftu na našem území.

Petiční výbor:

Milan Krajča, Josefa Houdka 123, 155 31 Praha – Lipence, oprávněný zastupovat členy petičního výboru

Martin Říha, Ypsilantiho 4, 603 00 Brno

PhDr. Jiří Jaroš Nickelli, Poledníková 5, 628 00 Brno-Líšeň

Vyplněné petiční archy zasílejte na adresu: Milan Krajča, Politických vězňů 9, 111 21 Praha 1. Archy dostanete i na této adrese.

Velký tvůrce pokladnice naší národní moudrosti

(Pokračování ze s. 1)

Slovanské listy

Poté mladý adept pera zamířil do Prahy. Mezi stoupence časopisu Lumír pod vedením Vítězslava Háška. Kritikou toho, kam se ubírá česká literatura, však vzbudil v Praze pozdvižení. Hálek se však ukázal jako veliký charakter. S Holečkem se domluvil a později ho doporučil za vychovatele v chorvatském Záhřebu. Zároveň ve světové poezii ihned vydal jeho Junácké písně národa bulharského. A záhy však, když byl v Záhřebu, vypuklo v Hercegovině povstání proti Turkům a Holeček přichází do těchto míst jako dopisovatel Národních listů. Zde poznává zejména junáctví Černochořců, setkává se s vojvody jako byl Peko Pavlovič nebo Marto Miljanov a také s knížetem Nikolou. Po návratu do Čech sepisuje knihy, píše články do novin, časopisů, především do Národních listů a Světozoru. V roce 1879 přebírá Slovanské listy od Josefa Skřejšovského a začíná je vydávat.

To však trvá pouze půl roku. Prostě se neudržel. Takže dál píše různě do novin a třeba i humoristické články do Palečku a začíná vydávat vlastním nákladem knihy. A to trvá až do roku 1909. Trvalé místo v Národních listech získává v roce 1884 a v listech vytrvá až do roku 1918, kdy je již na penzi a samozřejmě nadále literárně tvoří, pracuje pro národní a slovanskou vzájemnost.

Holeček – spisovatel se smyslem pro humor

Jeho první otištěnou básní byla Hrozba v roce 1869, publikovaná v Českém studentu. Následovaly různé básně ve Světozoru a také překlady básní. V Lumíru vyšla próza Upomínky z Tater. A poté už Holeček vydává knihy. Například tři díly Za svobodu – ty jsou z povstání proti Turkům. A ze stejných míst čerpají třeba i Junácké kresby černochořské až k té poslední, což je v Jugoslávii roku 1924. Ale ohlas z těchto míst tvoří jeho nejslavnější epos Sokolovič.

Holeček také několikrát navštívil Rusko. Z toho vytěžil mnoho novinových fejetonů a především knihy. Je to Zájezd na Rus, což je konfrontace cizích a slovanských pohledů. Není to tedy klasický cestopis. Slovanstvím se zabývají především Rusko – české kapitoly. Již v polovině 70. let začal s překladem čudského, tedy finského eposu Kalevala, jenž byl dokončen a vydán v roce 1895. Roku 1898 začíná vydávat své nejrozsáhlejší dílo, které je opravdovou pokladnicí naší národní moudrosti – Naši. A zde také na mnoha jihočeských typech odhaluje staroslovanskou a staročeskou samobytnost. Ukazuje, jaký základ ve všech směrech přináší cizí vlivy, jimž se podvolíme. V tomto úžasném vykreslení českého života lidí a jejich povah v širokém a bohatém

ději sledujeme mnoho zajímavostí v oblasti řeči, mravů nebo náboženství. Toto dílo stojí na vrcholu. A náš člověk podle mého mínění by se měl seznámit alespoň s třemi Holečkovými díly. Je to epos Sokolovič, překlad Kalevala a v próze Naši.

O svém životě pak píše v čtyřdílném románu - pamětech Pero. Psal i humoristické věci. Zmínili jsme časopis Paleček. A v tomto duchu vykreslil i faleš rakouského

všechny přednesené zprávy na sjezdech slovanských novinářů. Napsal spis Slovanství Gustava Eima a mé. A dále soubor fejetonů Česká národní moudrost.

NYNÍ BYCH NĚCO PŘEČETL Z HOLEČKOVÝCH CITACÍ A ÚVAH:

První myšlenka

Puškin byl jeden z prvních, kdo se rozhodl pro myšlenku slovan-

Táborský rybník Jordán

Zdroj: kudyznudy.cz

vojenství v knize Obšit. Je to vlastně něco před Švejkem. Najdeme i různé sebrané anekdoty. Krásný v tomto smyslu je i úvod Cesta Dominika Vondráška na Černou Horu a z Černé Hory. Kdybyste někdo byl ze Strunkovic nad Blanicí, tak tam je to krásně zapsáno a dost byste se zasmáli.

Byl Slovanem od kolébky

A to třetí, co chci sdělit, je slovanství Josefa Holečka. Byl Slovanem od kolébky. Tábor mu byl vzpruhou v cestě za slovanskou myšlenkou. Nejbližší slovanští bratři mu byli na Slovensku, kam roku 1873 vedla jeho „zahraniční“ návštěva. Ovšem už 40 let před vznikem Československa nabádá k vzájemnosti ve spise Podejme ruku Slovákům. Také jsme se zmínili, že byl zasažen junáctvím černochořským. Tedy tou odvahou a těmi vlastnostmi, které oni měli. Ale na této chudé Černé Hoře však také nachází ještě zbytky právě toho praslovanského soužití. V roce 1884 již jako redaktor Národních listů je vyslán do Chýžněho na Slovensko, aby předal český dar autorovi slovanské hymny Hej Slované – Sámu Tomášikovi, evangelickému knězi. A také, aby mu vyřídil pozvání do Prahy. Veškeré spisy jsou u Holečka protnuté slovanstvím, ale kniha Rusko – české kapitoly je jakýmsi základem. Také byla v celém rozsahu rakouskou cenzurou konfiskována. A autor měl být vystaven stíhání z vlastizrady! A za vlastizradu, mimo jiné, hrozil trest smrti! Ale díky advokátovi zůstalo jen u konfiskace.

Roku 1898 stál Holeček u založení Slovanství svazu novinářů a byl po několik let předsedou nebo též místopředsedou tohoto svazu. Slovanství jsou věnovány

skou. Ruští učenci, spisovatelé a publicisté této školy dostali od svých odpůrců jméno slavjanofil, jež si pak osvojili Němci. Později ze strachu a nenávisti vymysleli pro ni jména panslavismus. Panslavismus nebyl žádnou školou, žádným učením. Byl však přišerou, která se německým mozkům zjevovala vždy, kdy se začaly roztahovati hrabivosti po slovanských zemích. Panslavismu nebylo žádného a není ho dosud. Zato ovšem bylo pangermanismu. Drzého a výbojného, aby své světovládě podrobil všechny země. Především země slovanské. Zmatením těchto dvou pojmů Slovany odvrátil od slovanské myšlenky a učil je, aby se jí báli.

Druhá myšlenka

Nejde a nikdy nešlo o to, aby všichni Slované byli poklopeni jedním kloboukem nebo naraženi na jedno vládní kopyto. Jednotvárnost přičít se jejich povaze a nikdy nikdo nesnil o takovém jednotvárném sjednocování všech Slovanů. Slovany musí sjednotit společné zájmy a ideály a mohou se sjednocovat pouze dobrou vůlí při vzájemné úctě a šetrnosti.

Třetí myšlenka

Když Slované odloží jak své iluze, tak své předsudky o Slované, když si navzájem osvojí

věčné poznání svého života, jeho podmínek a zvláštností, poznání všeho co je různěji sblíží, poznání vzájemné svých ideálů a tužeb a také svých zájmů hospodářských a vůbec hmotných, pak z toho poznání vzejde porozumění. A to bude, jak já soudím, úkolem slovanské práce. A nejen to. Tou cestou může se rozšířit i skutečná láska jedněch Slovanů k druhým. Láska, když ne romantická, vzdušná jako prelud, lehká jako dým, nýbrž věčná a praktická jako dobrý skutek.

JOSEF SKÁLA: Musíme hájit klíčové národní zájmy!

Jsem mimořádně potěšen, že se mohu zúčastnit této vzpomínkové akce. A chtěl bych také velmi upřímně poděkovat panu magistru Horekovi za velmi výstižný, obsažný a inspirující projev. Já nebudu opakovat, co tu řekl on a moji další kolegové. Zaměřím se na to, co z toho plyne pro dnešek. Vlastenectví není sprosté slovo ani náhodou. A dneska se nám naznačuje, že tomu tak pomalu je. A slovanská vzájemnost také není ničím sprostým. A živoucí síla toho všeho a význam jsou dány tím, co Josef Holeček zmínil v projevu, předneseným panem magistrum Horkem. Ano, nám hrozí hrabivost, často velmi diktátorská, ty agrese, situované západně od nás. Naše země je krmelcem a vazalem Západu. A čím víc jím jsme a čím víc se po nás chce, abychom jím byli, tím více útočí na klíčové hodnoty toho, co z nás dělá Čechy a Slovany. Evropa jako by to už cítila víc a víc a tady se rodí pomalu jakási repríza té cesty, kterou ukázalo národní obrození a jeho pokračovatelé kalibru tohoto velkého muže.

Stojíme na existenční křižovatce

Začínáme si víc a víc uvědomovat, že musíme navzdory různým, názorovým rozdílům táhnout za jeden provaz. A hájit klíčové národní zájmy! A nakonec je prosadit tak, aby nám ekonomické zdroje v této zemi z velké části patřily, abychom profitovali z umu českých rukou a českých talentů, české invence, abychom nebyli subdodavateli subdodavatelů, ale znovu vyráběli špičkovou produkci, finální investiční celky, stali se znovu suverénními hráči v extralize světových trhů. To všechno jsme už byli! A dneska jsme v mnoha směrech nesvětliví nejen ekonomicky. To je

výzva naprosto gigantických rozměrů a pokud se jí chopíme, vyhraje! A pokud najdeme společnou řeč s dalšími národy – a jsou to z velké části slovanské národy – které byly vrženy do podobné nevýhodné situace jako my, budeme o to silnější. A pokud si necháme líbit pravý opak, potom naši potomci budou žít ještě méně sociálně existenčně. Tak vypadá křižovatka, na které teď stojíme už jednou nohou. My, co jsme se tady sešli, takový pohled zásadně sdílíme. Pojďme vykonat maximum pro to, aby to nebyl jenom pohled náš, pojďme vykonat maximum pro to, aby mladí lidé, kteří teď startují do života, věděli, kdo to byl Josef Holeček. Moje velká kamarádka Lenka Procházková, skvělá vlastenka, v mládí jsme šli každý úplně jinou cestou, a dneska jsme skvělí spojenci a přátelé, má na to kouzelný pohled. Říká, že těch velkých vlastenců s velkými výkony, kdo jsou vládní dnešním šmelstvím ve vlastní zemi, není málo. Jsou svého druhu výkonnými bezdomovci. To je strašný po-

Kandidát vlastenců na prezidenta ČR Josef Skála hovoří u Holečkova památníku. FOTO – Miroslav Havlík

jem. Ale velice výstižný. Pojďme udělat všechno pro to, aby nebylo výkonných bezdomovců a hodně jich ubylo, aby tak dokázali spojit síly tak jako naši velcí předchůdci počínaje Otcem vlasti Františkem Palackým a dalšími velkými muži a ženami na této cestě. Dnešek je skvělá příležitost si to připomenout a získat povzbuzení pro tuto společnou práci.

(Pokračování na s. 3)

Vyhlásenie Slovensko-ruskej spoločnosti

Slovensko-ruská spoločnosť s lútosťou prijala vyústenie rozporov medzi Ruskou federáciou a Ukrajinskou republikou do súčasného ozbrojeného konfliktu. Slovensko a Európska únia sa ocitajú v ekonomickej kríze.

Inflácia prekonáva rekordy a neustáva. Ceny predovšetkým energií stúpajú a pridávajú sa ceny ďalších tovarov. Hrozí zatváranie podnikov a vzostup nezamestnanosti. Hlavnou príčinou sú sebaopškurujúce sankcie proti Ruskej federácii a nerozumná politika voči Rusku všeobecne. Rusko nie je

len ekonomická mocnosť. Rusko je dejinný odkaz, ruská kultúra je klenotom svetovej kultúry, Rusko je svetovou veľmocou.

Slovenská vláda nech zmení politiku voči Rusku. Môže sa pokúsiť presvedčiť ďalšie štáty Európskej únie na zmenu ich ruskej politiky, ale ak by také úsilie nemalo úspech, musí si byť vedomá, že Ústava jej ukladá chrániť záujmy Slovenska a nech sama zmení politiku voči Rusku. Slovensko-ruská spoločnosť je pripravená ujať sa úlohy komunikačnej spojky voči ruským orgánom. Vždy sme presadzovali

priateľstvo a spoluprácu medzi Slovenskom a Ruskom a nikdy sme nepodľahli protiruským tlakom, ktoré teraz ovládajú Západ. Zároveň vyzývame slovenskú vládu a slovenskú prezidentku, aby sa zdržali rusofóbnych výrokov a postojov. Škodí tým Slovensku. Naše vzťahy k Rusku sú hlbšie a pevnejšie ako je súčasná kríza.

Prijaté na zasadnutí Správnej rady SRS dňa 01. 04. 2022.

JUDr. Ján Čarnogurský,
predseda
Slovensko-ruskej spoločnosti

Vážení přátelé, Slovanský výbor ČR Vás zve na zasedání, které bude v sobotu 28. května od 9.30 hodin v budově ÚV KSČM, Politických vězňů 9, Praha 1, místnost číslo 151.

Velký tvůrce pokladnice naší národní moudrosti

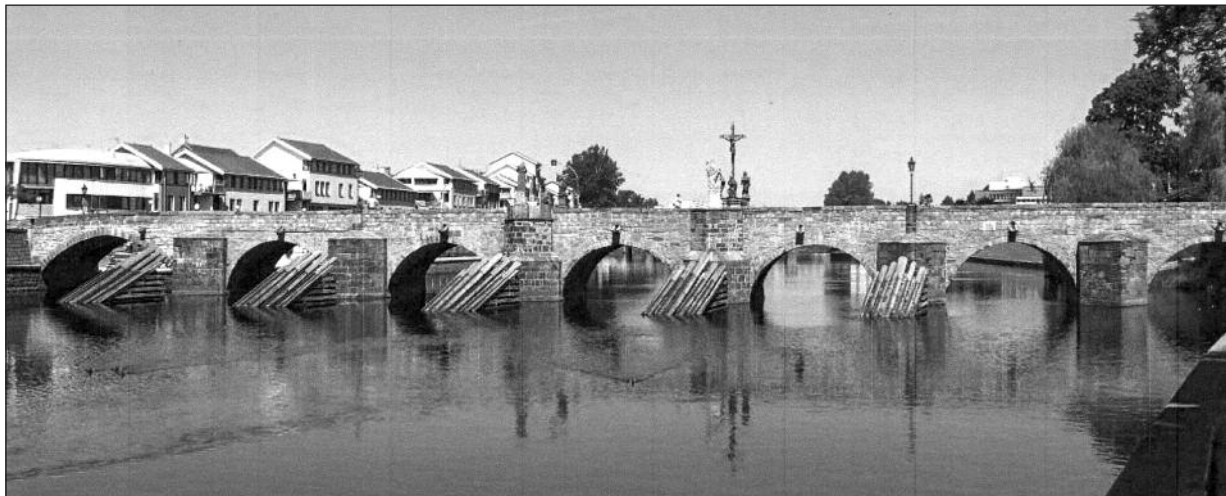
(Dokončení ze s. 1 a 2)

JAN JELÍNEK: Toužil po bratrství slovanských národů

Jsem rád, že se mohu za SV ČR a za redakci jeho měsíčníku SV zúčastnit tohoto vzpomínkového aktu. Dodávám, že SV nepřetržitě vychází již více než čtvrt století. Přišli jsme do parku k památníku projevit úctu novinářů a spisovatelů Josefu Holečkovi, vlastenci, který svůj plodný život dokončil před 93 roky a zanechal po sobě zřetelnou stopu nejen v husitském městě Táboře, ale v celých jižních Čechách i v zahraničí. Měl věrné a zapálené srdce Slovana, toužícího po tom, aby existovaly bratrské a mírové vztahy mezi všemi slovanskými národy od Baltického moře až k moři Jaderskému, od Uralu až do české kotliny.

Snad nepřeháním, když si dovoluji Josefa Holečka přirovnat k obrozeneckým osobnostem našich národních dějin a hlasatelům slovanské vzájemnosti jako byli František Palacký, nazvaný Otec vlasti, František Ladislav Rieger, Josef Jungmann, Pavel Josef Šafařík, a později i Karel Havlíček Borovský nebo jejich slovenští spoluputníci a buditelé Ján Kollár či Ľudovít Štúr. Domnívám se, že Josef Holeček má právo, aby odlesk velikosti těchto mohykánů byl zapečetěn do jeho jména a učitelé by s ním měli ve školách při výuce seznamovat děti a mládež.

Idea slovanské soudržnosti a porozumění je šlechetná myšlenka. A je hezkým zjištěním, že se v naší zemi najdou lidé jako je pan Magistr Oldřich Horek, kněz Církve československé husitské, který ideu slovanského bratrství se již léta snaží uchovávat a prosazo-

Nejstarší český kamenný most přes řeku Otavu v Písku

Zdroj: Filip Černý, Český rozhlas

vat. Nadále ji vyznávají i mnozí její stoupenci v republikách České a Slovenské. Snaží se rozfoukávat její plamínek, aby tato idea zářila jasnějším světlem a mírovým poselstvím v bouřlivém světě. A nyní nás, její obhájce ze země ve středu Evropy, velice bolí na duši, když vidí, jak se dva největší slovanské státy – Rusko a Ukrajina – pustily do krvavého střetu. Dva národy tak jazykově a kulturně i nábožensky blízké svým pravoslaviím, svými rodinnými a příbuzenskými pouty. Dva statečné slovanské národy, které dříve v míru vedle sebe sousedsky a družně žily a kreslily společný historický obraz i pro budoucí pokolení.

Je člověku smutno z toho, že tyto dva národy se vzájemně zabíjejí. Cožpak může být zapomenuto, jak jejich otcové a dědové, matky a babičky, dcery a synové, ba i děti, bránili rodnou zemi ve Velké vlastenecké válce bok po boku, proti hnědému hitlerovskému moru. Ve válce zvítězili. A od nacistu osvobodili také jiné evropské národy. A také naši drahou vlast – Československo. Teď by měli je-

jich nejvyšší představitelé usednout k jednacímu stolu. Namísto palby zbraní se musí dostat ke slovu rozvázná řeč diplomacie. Jiné cesty k míru není. Tuto pravdu již znáte i vy, přátelé.

MAREK ADAM: Statný kmen zachráněné lípy

Josefa Holečka probírám v kontextu tábořských vlastenců, regionálních spisovatelů, a jednak v kontextu generační románové kroniky. Je mi velikou ctí, že dnes tu mohu být s vámi na této poctě Josefu Holečkovi. Je třeba si vážít všech vlastenců minulých, současných i budoucích. Uvedu jeden konkrétní příklad. A tím je tábořská lípa před gymnáziem, kde jsem měl možnost účastnit se akce 28. října, kdy se tam u pomníku padlých v 1. světové válce pokládaly květiny a věnce. Já jsem tam tenkrát chtěl pohovořit o jednom tábořském vlastenci a bohužel odbor kultury mi neumožnil tam mít projev. Tak ten projev přednesu zde u Holečkova pomníku: Chtěl bych vzdát hold ještě jednomu tá-

borskému vlastenci – panu Vavřincovi – místnímu zahradníkovi, který se zasadil o to, že když němečtí nacisté vtrhli sem do Čech a porazili tu lípu, rostoucí před gymnáziem, tak on po nocích tajně lípu zaléval, aby nezahynula. Ale naopak díky tomu Vavřincovi vyrazilo sedm prutů, z kterých jsou dneska již statné kmeny. A to je ta lípa před gymnáziem na Křížkově náměstí. A ty pruty, to je něco jako slovanské národy. Vzájemně vedle sebe mohou růst a žít v míru, nekonkurovat si, a vytvářet jeden krásný strom, který nám pomáhá dýchat, nabízí nám stín a má léčivou vůni. Když budeme mít pevné kořeny, my, Slované, tak i když nás někdo občas skolí, tak my znovu vyženem ty pruty života a znovu obrodíme. Já v to pevně doufám.

Apeluji na město Tábor!

A ještě řeknu věc, která je poměrně smutná a můžeme ji vidět, když se podíváte na tento pomník, že kdysi na něm býval vyrytý krásný umělecký nápis od sochaře Bílka po rekonstrukci, která stála přes 70 tisíc korun. Ale nyní my už ani nepřečteme ten nápis. Už

ani budoucí generace nebudou vědět, že tady je nějaký Josef Holeček, kdo to byl a čím se zasloužil, že tady v Táboře chodil do školy a má k Táboru vazbu. Je to náhoda nebo to je záměr?! Tady by se měl někdo zamyslet, proč jsou tyto památky, tato umělecká díla, takto znehodnocována, navíc ještě za peníze daňových poplatníků. Apeluji na město Tábor, aby ten nápis pomohlo obnovit v takové důstojné podobě, kterou měl dříve!

Založil slávu černohorského piva Nikšičko

Na závěr vzpomínkového aktu na Josefa Holečka pověděl Mgr. Oldřich Horek, „že tyto dříve městské sady byly v roce 1923 přejmenovány na Holečkovy sady při příležitosti sedmdesátých narozenin tohoto věrného patriota a Slovana. Památník umělecky ztvárnil chýnovský rodák František Bílek. Ten si Holečka velice vážil, stejně tak i František Xaver Šalda, hlásila se k němu také spisovatelka Marie Majerová a další osobnosti. Přitom nebyl za první republiky Holeček nijak privilegi- vaným člověkem. Bydlel v Praze v Karlově ulici číslo 105, kterou v 20. letech minulého století přejmenovali na ulici Holečkovu. Stalo se však, že milého Holečka z jeho bytu vystěhovali! A on pak říkal: „No tak, ulici už mám, ale byt mně tady už nepatří!“ Holeček velice miloval Černou Horu. A tam je nejslavnější pivo Nikšičko. Vypátral jsem, že tu jeho slávu založil právě Josef Holeček, protože tam z Prahy někdy kolem roku 1899 poslal české sládky, aby tam pozvedli pivovarnictví,“ zakončil Oldřich Horek.

Zpravodajsky z Tábora
zaznamenal
JAN JELÍNEK

Vučič obhájil křeslo prezidenta Srbska

Srbský prezident Aleksandar Vučić v prezidentských volbách 3. dubna obhájil funkci ziskem 59,5 % hlasů. Vyplývalo to z výsledků voleb po sečtení téměř 90 % hlasů. V souběžných parlamentních volbách získala Vučićova Srbská pokroková strana (SNS) 43,4 % hlasů. Srbská volební komise průběžné výsledky oznámila po sečtení 87,67 procenta hlasů odevzdaných v prezidentských volbách. Vučić, který usiloval o druhé funkční období, byl jasným favoritem hlasování a svou pozici zjevně potvrdil. Opoziční prezidentský kandidát, bývalý náčelník generálního štábu Zdravko Ponoš, dostal 17,5 procenta hlasů a jeho koalice Sjedenění pro vítězství Srbska si v parlamentních volbách připsala 13,1 procenta hlasů. Socialistická strana Srbska, dlouholetý koaliční partner SNS, obdržela 11,7 % hlasů.

Srbsko vedené Vučićem sice deklaruje cíl vstoupit do Evropské unie, ale také udržuje přátelské vztahy s Ruskem a Čínou. V zemi proti pandemii COVID-19 očkuje i ruskou a čínskou vakcínou. A během letošního ruského vstupu na území Ukrajiny Bělehrad odsoudil válečný akt, odmítl se ale přidat k západním protiruským sankcím. Srbsko v uplynulých letech

s Moskvou uzavřelo silné ekonomické i vojenské spojení. Srbská armáda nakupuje z Ruska, ale i z Číny, techniku. Loni v listopadu ruský prezident Vladimir Putin slíbil Srbsku dodávat plyn výrazně levněji než do západní Evropy. Rusko stojí za Bělehradem v případě Kosova, jehož jed-

Aleksandar Vučić se narodil 5. března 1970 v Bělehradě. Vyrostl na jeho předměstí Zemun. Nadaný šachista se zájmem o historii – a také fanoušek fotbalové Crvene zvezdy – po maturitě zamířil na právnickou fakultu, kde patřil k nejlepším studentům, když do jeho života zasáhl rozpad

Prezident Aleksandar Vučić

FOTO – Reuters

nostranně vyhlášenou nezávislost srbských představitelů dlouhodobě odmítají uznat. Vučić už od doby, kdy usedl do premiérského křesla, neodmítá rozhovory s Prištinou, které ale zatím řešily hlavně praktické otázky.

někdejší federace Josipa Broze Tita. Na výsluní se dostal po volbách v květnu 2012, kdy SNS zvítězila a utvořila koalici se socialisty v čele s Ivicou Dačićem. Vládní spolupráce SNS se socialisty funguje dodnes. (ava, ČTK)

Biden schvaloval bombardování...

(Dokončení ze s. 1)

Když se tedy nyní Joe Biden snaží stavět do role mírotvůrce, jak jinak než znovu pouze za využití zbraní, při slovech o válečných zločincích se nabízí rčení o potrefené huse. „Osobně považuji za správné, když se vrahům věřejška, kteří dnes pod tou samou hlavičkou kážou při řinčení zbraní o míru, minulost popírá. Já totiž nevidím žádný rozdíl mezi snímky, které v těchto dnech plní přední stránky médií, a fotkami, které demonstrují hrůzný charakter působení sil NATO v roce 1999 v tehdejší Jugoslávii,“ zdůraznila europoslankyně KSČM.

Jednání Ruska je dnes předmětem všudypřítomného odsouzení, pokračuje Konečná ve svém hodnocení. „Je ale děsivé, že tomu samému – často ještě horšímu – jen pod hlavičkou NATO a USA mnozí dodnes aplaudují. A neslyšela jsem od nejvyššího státního zástupce, že by to bylo trestné a že by to policie na sociálních sítích měla hlídat. Proč mlčely režimní nevládní organizace, když USA bombardovaly civilisty v Bělehradě, Bagdádu, Tripolisu, Rakkce, Mosulu...? Kde tehdy byli mora-

listé z veřejnoprávních sdělovacích prostředků?“

Závěrem Kateřina Konečná připomněla, že bombardování Jugoslávie stálo podle různých odhadů až 10 tisíc mrtvých včetně civilistů, zničenou infrastrukturu i pracovní místa pro tři čtvrtě milionu lidí i škody ve výši 30 miliard dolarů v tehdejších cenách. „Myslím, že je načase uvažovat, zda bychom neměli přejmenovat ulici, kde se nachází velvyslanectví USA, na Srbskou, nebo třeba Bělehradskou.“ (mh, jel)

Krátce poté při setkání s ukrajinskými uprchlíky ve Varšavě se Biden dopustil další urážky Putina, nazval ho řezníkem. „Přece jen by si státní představitel měl zachovat soudnost,“ řekl na adresu prezidenta USA mluvčí Kremlu Dmitrij Peskov. A pozastavil se nad tím, že Putina obviňuje Biden, který v době války v Kosovu vyzval k bombardování tehdejší Jugoslávie. „Vždyť je to člověk, který svého času požadoval zabíjet lidi. Proto je samozřejmě přinejmenším podivné slyšet cosi takového z jeho úst,“ zdůraznil Peskov dle agentury TASS.

Stranu 3 připravil a redigoval Jan Jelínek

Neušlo nám

■ Mezinárodní protifašistický kongres

V druhé polovině srpna proběhne v Moskvě Mezinárodní protifašistický kongres. Novinářům to sdělil ministr obrany Sergej Šojgu. „V srpnu se v rámci vojensko-technického fóra „Armáda 2022“ uskuteční první Mezinárodní protifašistický kongres. Cílem je sjednotit úsilí mezinárodního společenství v boji proti ideologii nacismu, neonacismu ve všech formách jeho projevu v dnešním světě,“ uvedl ministr.

rbc.ru

■ NATO versus Rusko

NATO neválčí s Ruskem a nechce zvyšovat napětí na Ukrajině. „NATO není ve stavu války s Ruskem a chce se vyhnout a urovnat rizika eskalace v tomto konfliktu,“ prohlásil pomocník generálního tajemníka Severoatlantické aliance Camille Grand. Dodáme, že již dříve britský premiér B. Johnson uvedl, že konflikt na Ukrajině není konfliktem NATO!

sputniknews.com

■ WHO požaduje zničení patogenů

Světová zdravotnická organizace (WHO) požaduje po Ukrajině zničení vysoce nebezpečných patogenů, umístěných v biologických laboratořích, aby se tak zabránilo „případným potenciálním unikům“ s následným šířením v populaci.

WHO odmítla upřesnit, kdy toto doporučení učinila a jaké konkrétní patogeny chová Ukrajina ve svých laboratořích. Odmítla také vysvětlit, zda byla její doporučení splněna. Ukrajinské úřady se k této otázce na dotaz agentury Reuters odmítly vyjádřit.

■ Situace v RF dle Levada Center

Levada center dělá v RF od roku 1996 průzkumy veřejného mínění. Hodnotí se zejména politici a státní instituce. A tak v březnu působení Putina ve funkci prezidenta schvalovalo 83 % dotázaných Rusů. Práci premiéra Mišustina pozitivně hodnotí 71 %, práci vlády celkově 70 %.

Na otázku „Směřuje dnes země (Rusko) obecně správným směrem, nebo se pohybuje špatnou cestou?“ odpovědělo 69 % dotázaných kladně. Což je unikátní výsledek od začátku provádění průzkumů. Maximum za celou historii sociologických pozorování v dějinách Ruska. V Rusku je tato agentura vedena jako cizí agent.

aftershock.news

■ Moskva končí v Radě Evropy

Rusko se už nadále nehodlá účastnit jednání Rady Evropy (RE). Ruské ministerstvo zahraničí uvedlo, že EU a NATO podkopávají tuto instituci, která má sloužit k prosazování lidských práv, právního státu a demokracie.

Ukončení ruského působení v RE znamená odchod ze všech příslušných mechanismů, včetně Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku.

(ČTK)

„Nenechme ze sebe udělat terč!“

Za štěstí považuje ministryně obrany Jana Černochová (ODS), že po Velikonocích jede do USA k jednání se svým protějškem Lloydem Austinem a hodlá s ním jednat o zřízení americké vojenské základny na území České republiky. Se svým úmyslem se svěřila v rozhovoru Deníku N.

Podporu jí vyslovila další žena od rány – Markéta Pekarová Adamová, předsedkyně TOP 09, která lituje, že již dříve Američané nakonec zamítli výstavbu radaru v našich Brdech na Příbramsku. Po základně se viditelně zastesklo i místopředsedovi ODS Alexandru Vondrovi, který v projevu na kongresu této strany 9. dubna prohlá-

sil, že v ČR základna USA stále chybí. A horlivě zaplesal: „Všimli jste si, jak před pár dny přistály a zase úspěšně vzletly dva krásné stroje B-52. Ano! Teď je příležitost to prosadit.“

„Tihle politici jsou tak aktivní, až jsou radioaktivní,“ žertovně lze povědět. Touhu Černochové dokonce musela zchladit zaskočená administrativa Joe Bidena. K její vstřícnosti a podbízivosti reagovala lišácky neutrálně, neboť pro vybudování základny USA v České kotlině nenastal správný čas. Zatím jim postačují dvě vojenské letecké základny na Slovensku – Sliach a Malacky. Instalaci této základny u nás považuje za zbytečnou předseda opoziční ANO And-

rej Babiš a tuší, jak citlivá záležitost to je, o níž by mělo rozhodnout lidové referendum. „Nenechme ze sebe udělat terč!“, burcu-

je občany k případným protestům Kateřina Konečná, předsedkyně ÚV KSČM a poslankyně Evropského parlamentu. (jel)

Bojuje se o Donbas

Alej andělů. Památník dětem Donbasu, které zabilo ostřelování civilních objektů ukrajinskou armádou v minulých letech FOTO – Jaromír Vašků

Tento střet může rozhodnout o celé válce mezi Ruskem a Ukrajinou. Situace v obklíčeném přístavním městě Mariupol byla koncem dubna kritická. Zbytky ukrajinských vojenských sil se opevnily v tamních ocelárnách Azovstal. Přitom odmítly ruské ultimátum, aby složily zbraně a vzdaly se, čímž si zachránily životy. Dle slov jejich velitele Serheje Volyny hod-

lají tito obránci z 36. brigády námořní pěchoty bojovat až do konce. V Mariupolu přežívají v úkrytech také stovky civilistů ve svízelných podmínkách. Jak sdělilo ruské ministerstvo obrany, ruská armáda 18. dubna raketami zničila 16 vojenských objektů Ukrajinců většinou na východě Ukrajiny. Raketové útoky rovněž zasáhly Kyjev, Lvov a město Dnipro.

Uprchlíká vlna

Jak sdělil Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, tak na počátku druhé poloviny dubna uteklo před válkou z Ukrajiny více než pět milionů jejich obyvatel. Nejvíce jich šlo do Polska – přes 2,6 miliony, přes 670 tisíc do Rumunska a více než 105 tisíc do Mol-

davska. Česká republika jich mnoho štědře přijala a 308 tisícům z nich udělila k 24. dubnu k pobytu speciální víza. Ale Ukrajinci se také vracejí z ciziny zpět domů. Učinilo tak zatím asi 900 tisíc lidí. (ČTK, BBC, jel), server HN.CZ

Afrika stojí za Ruskem

Vůdci, opoziční politici a vlivné osobnosti veřejného života afrického kontinentu navyšují svou podporu Ruské federaci, a to i přes to, že je její reputace v jiných zemích „pošramocena“ kvůli situaci kolem Ukrajiny, hlásá agentura AFR.

Někteří z nejhlasitějších obhájců ruského prezidenta Vladimíra Putina jsou zastánci doktríny africké jednoty a staví se proti imperialismu, konstatuje francouzská informační agentura. Putin chce navrátit důstojnost své zemi, prohlásil začátkem března frankobeninský aktivista Kemi Seba. „Na jeho rukou není krev otroctví a kolonizace. Putin není můj Mesias, ale je mi milejší než všichni západní prezidenti a všichni zatracení afričtí prezidenti, kteří se nacházejí pod vlivem západní oligarchie,“ dodal Seba. V Ugandě jsou také stoupenci Putina, generálporučík Mouzi Kainerugaba, syn místního politického vůdce – veterána Joveriho Museveniho prohlásil: „Většina lidstva podporuje postoj Ruska k Ukrajině, Putin má naprostou pravdu!“

Mnoho afrických zemí projevilo svou podporu Rusku, nebo alespoň diplomatickou dvojznačnost

už na začátku ukrajinské operace. 2. března členové Valného shromáždění OSN hlasovali pro odsouzení ruské akce na Ukrajině. 35 zemí se zdrželo hlasování, téměř polovina z nich, šestnáct, je z Afriky. Eritrea hlasovala přímo proti rezoluci. Africké sympatie k Rusku mají kořeny v polovině minulého století, kdy Moskva podporovala protiimperiální a protikoloniální hnutí a pomáhala bojovat s apartheidem, konstatuje AFP. Na shromáždění 21. března ve výročí policejního masakru v Sharpeville prohlásil jihoafrický pravicový vůdce Julius Malema: „Jsme tady, abychom řekli organizaci NATO, jsme tady, abychom řekli Americe: nejsme s vámi, jsme s Ruskem.“ Malema připomněl, že Moskva podporovala boj Jihoafrické republiky proti apartheidu v době, „když nebylo v módě se tam nacházet“.

„Dnes chceme Rusku říci: Děkujeme, že jste tu byli, když nebylo v módě tu být, a nepochybuje o naší podpoře, Rusové. Dejte jim lekci, potřebujeme nový světový řád – jsme už unaveni z toho, co diktuje Západ,“ prohlásil jihoafrický politik.

(mhav)

Křižník Moskva FOTO – ČTK/ AP

Ukrajinský voják nese portrét kamaráda Oleksandra Tkačenka, který padl v boji u Oděsy. FOTO – AP Max Pshybshevsky

Prožitky z doby protektorátu a osvobození Československa od německého fašizmu

(Pokračování z minulého čísla)

A nyní nádherný prožitek z příjezdu do historicky slavné Litomyšle, města, kde přebývali slavní čeští vlastenci Bedřich Smetana, Božena Němcová, Alois Jirásek a další.

Přijeli jsme na historické náměstí, které bylo téměř liduprázdné. Jen pár občanů stálo pod podloubím domů. Po vystoupení z auta slyšíme hromový hluk, do náměstí se vřítíl ruský tank, na něm čtyři vojáci s automaty na kolenou. Tank zastavil, vojáci seskočili, utvořili malý kruh s automaty připravenými střilet.

Mlčeli, rozhlíželi se, i když z mapy museli vědět, že jsou již na území republiky. Jeden z nich přišel blíže k našemu autu a ukázal na vlaječku s dotazem „Pačemu?“. Věděl jsem, že musím promluvit rusky. „Tovaryšč, my Čechy, eto gorod Litomyšl, vy naši molodci, dorogie družja!“. V tom se vyřítila skupina občanů s výkřikem „Hurá Stalin!“.

Nastalo objímání, líbání, pláč žen, ba i chlapi měli oči plné slz včetně mne. Ten oslovený voják mě objal a dlouho tiskl na své hrudi. Další lidé přinášeli vodu, mléko, jablka, chléb, jedna paní dokonce české buchty, určitě upečené

ráno na uvítání těchto mladců. Mladý velitel s nárameníky kapitána se polibkem rozloučil s paní s buchtami a zavelel „Pajecháli na Prágu!“. My s bráchou jsme pak za tankem jeli až do Vysokého Mýta. Moje slabá ruština, naučená částečně od našich zajatců, pomohla při uvítání rudoarmějců. Kdykoliv si na tuto událost vzpomenu, je to již 60 let, mám hřejivý pocit radosti a vlhko v očích. Jen lituji toho, že nebyl po ruce fotoaparát. Do nedelší smrti nezapomenu, kdo nás osvobodil, kdo zachránil naši rodinu. Poslední věc – oba partyzány jsme si na památku vyfotografovali. Záhy přišel z komandatury v Litomyšli příkaz odvézt oba do zámku, kde byl sběrný tábor všech bývalých zajatců, i když partyzánů. Zavřel se nad nimi svět. Až v roce 1962, kdy jsem prvně navštívil Sovětský svaz, jsem přes Červený kříž a půlměsíc předal jejich fotografie.

Do dvou let jsem dostal dopis z Astrachaně, v němž mi Grigorij psal, že je námořníkem na obchodní lodi „Babička“ a brázdí Kaspické moře. O druhém, z Leningradu nedošla žádná zpráva. Jejich anabáze partyzánů na našem území skončila. Další mé dopisy zůstaly bez odezvy.

9. květen, krásný májový den plný radosti z osvobození, vzdávání úcty vojákům Rudé armády. Vedle radosti jsou chvíle bolu a smutku nad ztrátami přátel, kamarádů i občanů, kteří se nevrátili z fašistických koncentračních táborů. Odborová organizace vyzývá všechny dělníky, techniky k návratu do továrny, která nese nový název „LETOV“. Dva měsíce pracuji na odstraňování trosk haly, kterou fašisté poničili. V továrně je ustavena ZO KSČ, podepisují přihlášku. Přichází výzva vlády republiky osídlit české pohraničí. Odjíždím do Liberce, který se mi velmi zalíbil. Jsem zaměstnancem Zemského oblastního divadla. V době války jsme si se slečnou Miluší Jelínkovou slíbili, že po válce bude svatba. Stalo se v listopadu 1945, je mi v té době 23 let, manželce 22. V roce 1947 se narodil syn Milan, o tři roky později přichází na svět dcera Hana.

Šedesát let žiji v Liberci. Vystřídám jsem za tu dobu pouze čtyři zaměstnání. V roce 1982 odcházím do důchodu. Následují menší pracovní úvazky ve veřejné správě. Prosinec 1998 je smutným dnem pro celou rodinu. Umírá manželka, babička Miluše Macková. Pro vdovce po 53 letech manželství

začíná nový život, který je zatěžkán starostmi a pracemi, které dříve neznal.

Na závěr celého mého povídání je třeba říci, že v roce 1992 jsem se stal členem Klubu českého pohraničí. V jeho řadách našel jsem mnoho přátel s velkým zaujetím pro vlasteneckou práci, přesvědčivé vlastence, kteří velmi obětavě a nezměrnou pracovitostí a odhodláním naplňují heslo: „Jen zůstan-li naše pohraničí české, zůstane českou i celá naše vlast“. Jsem rád, že mezi tyto vlastence patřím i já.

V této činnosti spatřuji vliv výchovy své rodiny a školy, které mi vštepovaly lásku k vlasti i slovan-ským národům. Jak příznačná je pro naši dobu píseň Jana Wericha a Jiřího Voskovce „Co na světě mám rád“.

Cituji:

„Co na světě mám rád,

nedám si brát,

nebuďte, lidi, hlouš a nastavte uši, chceme vás, namouduši,

upřímně varovat.

Falešně s vámi hraji,

chtějí vás obehřát.

Co na tom světě mám rád,

nedám si brát.

Než s lumpy tancovat,

to se chci radši prát!

Nebuďte, lidi, hlouš a nastavte uši, nechceme, namouduši n,

nic víc než varovat.“

V Liberci Léta Páně

březen 2005 Miroslav Macek

Náš přítel a kamarád Miroslav Macek již nežije. Tyhle materiály se mi dostaly do rukou až po jeho smrti. Jak jsou pro tuhle dobu burcující. Čest jeho památce.

NATAŠA WEBEROVÁ

Národ, který si neváží válečných veteránů, jako by si nevážil sám sebe

Společnost Ludvíka Svobody, Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Československá obec legionářská, Český svaz bojovníků za svobodu, VHÚ Praha a Bratislava a Klub potomků pořádali konferenci konanou dne 21. dubna 2022 v konferenčním sále Domu armády Praha u příležitosti 77. výročí osvobození Československa.

Na konferenci vystoupili hosté: PaedDr. Jindřich Marek, VHÚ Praha; plk. v. v. PhDr. Jiří Petráš, Jihočeské muzeum České Budějovice; mjr. v. v. PhDr. Stanislav Balík; Roman Štér, Národní archiv; Ing. Milan Kopecký; Mgr. Lubomír Hlavienka, Ph.D., Slezské zemské muzeum Opava; Mgr. Václav Houfek, Muzeum města Ústí nad Labem;

Armádní generál Ludvík Svoboda

Jiří Klůc pedagogická fakulta UK a další.

Ing. Ludvík Engel, v. r. Předseda Společnosti Ludvíka Svobody

Konference měla vysokou úroveň (více o konferenci v příštím čísle) (NW)

Kdo to byl Stěpan Bandera?

Stěpan Andrijovič Bandera se narodil 1. ledna 1909 jako jeden z 6 potomků řecko-katolického kněze Andrije Bandery. Jeho matka byla dcerou kněze a zemřela v r. 1922 na tuberkulózu.

Od roku 1919 studoval Bandera na ukrajinském gymnasiu ve Stryji. Svá studia dokončil roku 1927. Již od svého mládí se politicky angažoval.

V polovině roku 1927 Bandera úspěšně složil závěrečné zkoušky (maturitu) na střední škole a rozhodl se vstoupit na Ekonomickou akademii v Poděbradech (Československo), ale polské úřady odmítly mladíkovi udělit pas, takže byl nucen zůstat na rok doma. V letech 1927 až 1928 se Stěpan Bandera věnoval kulturní, osvětové a hospodářské činnosti v rodné obci (pracoval v čítárně, vedl amatérský divadelní kroužek a pěvecký sbor, založil motoristický spolek Luh a byl jedním ze zakladatelů různých sportovních družstev v okrese).

V září 1928 se přestěhoval do Lvova a zapsal se na agronomické oddělení Vysoké školy polytechnické, kde studoval až do roku 1933. Zabýval se běháním, plaváním, vařením piva (českého typu), cestováním a divadlem. Ve volném čase se věnoval šachům, zpíval ve sboru a hrál na kytaru a mandolínu. Nekouřil a nepil alkohol.

Od roku 1929 byl členem Organizace ukrajinských nacionalistů, která bojovala za ukrajinskou samostatnost. Na území, kterému Bandera velel, byly metodou prosazování nezávislosti mimo jiné i teroristické akce a atentáty na představitele Polska, předně však proti všem osobám podezříváným

z neloajlnosti a všem stoupencům kompromisu. Před finální zkouškou na univerzitě v roce 1933 byl zatčen a uvězněn.

Roku 1934 byl odsouzen za podíl na atentátu na polského ministra vnitra Bronislawa Pierackého k trestu smrti, ale rozsudek mu byl později změněn na doživotní odnětí svobody. Během dvou soudních procesů si získal proslulost svou plamennou obhajobou ozbrojeného boje proti polskému státu. Z vězení uprchl nebo byl propuštěn (údaje se dosud liší) roku 1939 po napadení Polska, poté co správa věznic v Brestu následkem válečných událostí prakticky zanikla.

Po napadení Sovětského svazu Německem se pokusili ukrajinští nacionalisté vedení Banderou využít situace a 30. června 1941 ve Lvově vyhlásili samostatný ukrajinský stát s premiérem Jaroslavem Steckem. Německé vedení bylo tímto krokem, který vyvolal nadšenou odezvu u ukrajinského obyvatelstva, zaskočeno. Reakce přišla po několika dnech, kdy byli ukrajinští představitelé zatčeni a odvezeni do Berlína, kde byli nuceni k tomu, aby proklamaci nezávislosti Ukrajiny odvolali.

Jelikož tak neučinili, byli uvězněni v koncentračním táboře Sachsenhausen. Jeho hnutí se nyní muselo profilovat bez svého vůdce. V roce 1943 dokonce vznikla Ukrajinská povstalecká armáda (UPA) jako všennárodní partyzánská síla, podléhající ovšem určujícímu vlivu banderovského křídla OUN-B, její příslušníci byli proto zjednodušeně označováni jako banderovci. Ta na některých místech spolupracovala s Němci, jinde s nimi bojovala proti Polsku

a SSSR. Bandera byl propuštěn až na podzim 1944, na základě německých nadějí, že se zapojí do spolupráce s Říší.

Po svém propuštění z koncentračního tábora se Banderovi již nepodařilo na činnost Ukrajinské povstalecké armády získat výraznější vliv. UPA bojovala za vznik samostatné Ukrajiny takřkajíc proti všem, především však sovětským partyzánům a proti Polákům, kteří v ohrožení zakládali obranné báze za podpory Zemské armády, sporadicky také rudých partyzánů. Němci před ústupem na západ bojovníky UPA zásobovali zbraněmi, výcvikem a municí. Sám Bandera byl s Ukrajinci sice ve spojení, avšak jeho slovo nemělo žádnou váhu.

Někteří polští historici odhadují, že na ukrajinské Volyni a Haliči bylo povražďeno (1943–1945), jednotkami UPA až 100 000 polských civilistů, dalších půl milionu Poláků z oblasti uprchlo. UPA brutálně vyháněla či zabíjela Poláky, nešetřila v mnoha případech ani Židy. Její partyzánský boj trval v některých oblastech až do počátku 50. let. UPA je zodpovědná za tyto masakry. Například Volyňský masakr je označen pro masové vraždy (etnické čistky a genocidu) páchané v období od února 1943 do února 1944 v oblasti Volyně.

Bandera žil od roku 1946 v exilu v Německu, kde se nadále politicky angažoval zejména proti SSSR. Poválečná léta byla pro rodinu napjatá, protože sovětské tajné služby lovilý nejen samotného vůdce národního hnutí, ale i jeho děti. Například do roku 1948 rodina změnila své bydliště šestkrát: Berlín, Innsbruck, Seefeld. (NW) (Pokračování příště)

Uctění památky štábního kapitána Václava Morávka padlého v přestřelce s gestapem 21. 3. 1942 na Pražském mostě v Praze. MUDr. Ilona Müllerová a poslanec Parlamentu ČR Jiří Kobza (SPD) pokládají věnec k památníku. Za nimi rychtář Obce baráčníků Hradčany pan Ribiero s manželkou. Nezapomínáme! Akce se konala 18. 3. 2022 Foto – Nataša Weberová

Stranu 5 připravila a redigovala Nataša Weberová

Starší krasnoflotec. Jelizaveta Fjodorovna Mironova

V roce 1941, záhy poté, co získala vysokoškolský diplom, se Moskva Liza Mironova přihlásila jako dobrovolnice do armády a zamířila na frontu jako příslušnice námořní jednotky. Patřila k té hrstce žen, které bojovaly v 255. brigádě námořní pěchoty Černomořského loďstva. Se svou jednotkou se zúčastnila obrany Oděsy a Sevastopolu. Podílela se také na bojových operacích při osvobození Novorossijska. Zastřelila asi sto nepřátelských vojáků a důstojníků.

Byla nasazena během obojživelného vylodění na mysu Mišako

jižně od Novorossijska. 4. února 1943 tu provedl zteč 271členný oddíl námořní pěchoty, aby zajistili předmostí na mořském břehu a předpolí Novorossijska. Němci na to okamžitě zareagovali útoky, dělostřelbou a vzdušnými údery, aby získali těch několik kilometrů pobřeží zpět. Sověti dokázali své pozice udržet i přes těžký nápor protivníků, kteří dělali všechno možné, aby je zatlačili zpátky do moře.

Pět nocí sem sovětské velení vysílalo posily a původně 271členný oddíl se brzy rozrostl na 17 000 mužů, včetně těžkého dělostřelctva a tanků. Tato zuřivá bitva, trva-

jící 255 dní, skončila 16. září osvobozením Novorossijska.

Jelizaveta Mironova byla 10. září 1943 při obraně Malé země zraněna. Byla zasažena do jater, což způsobilo masivní vnitřní krvácení. Zemřela 29. září a byla pohřbena v Gelendžiku.

Bitva o Malou zemi, v ruštině označovaná jako Malaja zemlja, je v Rusku velmi dobře známa. Leonid Iljič Brežněv, pozdější generální tajemník ústředního výboru Komunistické strany Sovětského svazu, se této bitvy zúčastnil jako politický komisař. V roce 1978 vydal pod názvem Malá země i své vzpomínky.

Jelizaveta Fjodorovna Mironova. Tuto fotografii pořídil tiskový fotograf na Malé zemi u 255. brigády námořní pěchoty Černomořského loďstva v létě roku 1943 krátce před její smrtí.

Počátek běloruské státnosti

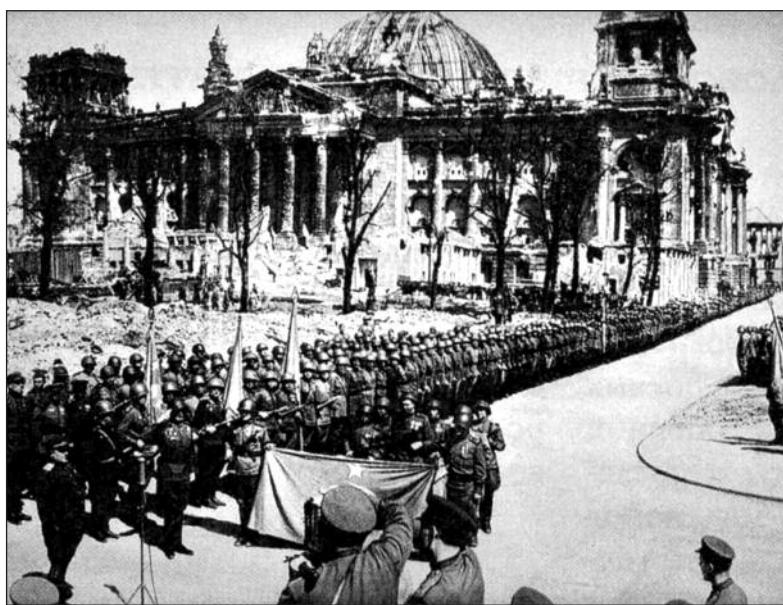
(Pokračování z minulého čísla)

Díky zkušenosti v budování státu ještě v dávném věku slovanské státy spolu s běloruskými ve VKL (Veliké knížectví litevské) neztratily širokou autonomii ve vnitřním spravování. Běloruské země byly základem VKL. Oficiálním státním jazykem byl staroběloruský jazyk. S ním byla napsána většina

zákonů a dokumentů XIV – XVI. století Statutu VKL 1529, 1566, 1588 byla vydána umělecká díla běloruského písemnictví XVI. století. V zákonech VKL bylo podloženo, že Bělorigi (Rusíni) společně s Litvou jsou spoluzakladateli VKL. **NATAŠA WEBEROVÁ** (z archivu velvyslanectví Běloruska)

Geniální velitel Rudé armády Georgij Konstantinovič Žukov, maršál SSSR

První přehlídka před dobytým Reichstagem. Berlínské operace se zúčastnil 1. a 2. běloruský a 1. ukrajinský front. Foto časopis „Russkaja mysl“

Vzpomínky pamětnice

Narodila jsem se v roce 1940. Později přibyl do rodiny ještě bráška. Můj tatínek Otmar Bedřich býval partyzán. Těsně ke konci okupace bylo u nás dvakrát gestapo a hledalo partyzány. Naštěstí to dopadlo dobře. Při vypuknutí Pražského povstání bojoval na barikádách. Vstoupil do Českoslo-

venské armády a zúčastnil se bojů s banderovci, kteří se snažili utéct z Ukrajiny přes naše území na západ. Přitom se neštíteli vraždit i na československé půdě. Vždy jsem byla na svého tatínka hrdá, že se nebál postavit jak esesáckým, tak banderovským vrahům.

Věra Foňková, Neratovice

Fotografie – kapitán v. v. Bedřich Otmar z roku 1948 s manželkou Růženou, dcerou Věrou a synem Bedřichem FOTO – domácí archiv

Stranu 6 připravila a redigovala Nataša Weberová

Foto ke Dni vítězství – vztyčení rudého praporu nad Reichstagem Foto z Brestského časopisu „Nikdo nesmí být zapomenut“

Běloruská partyzána

Foto - archiv

I děti žily s partyzány – rodiči v lesních zemljankách.

FOTO – archiv

Slovanský všesokolský slet na pražské Letné

Jedním z mála realizovaných usnesení (přípravného) Všeslovanského sjezdu z července 1908 v Praze a konkrétních okamžitých výsledků tzv. novoslovanství vůbec bylo sblížení slovanských tělocvičných spolků na sokolském základě. Proč se tak dělo? Za návrhem se dostavily hmatatelné prostředky a oduševnělé nadšení tehdejších vedoucích funkcionářů České obce sokolské (ČOS) se starostou dr. Josefem Scheinerem. Proto byl tento zcela přirozeně postaven i do čela Svazu slovanského sokolstva (SSS), založeného ještě téhož roku.

V SSS se sdružily: Česká obec sokolská, Hrvatski sokolski savez, Związek polskich Towarzystew sokolich w Austrii, Slovinska sokolska sveza, srbská Župa Fruškgorska ze Slavonie, srbský Dušan Silni, Župa Bosensko-hercegovská, Zveza bogarskih Junakov. K vzniku těchto organizací přispěly bezesporu zájezdy českého sokolstva do těchto slovanských zemí v letech 1884 až 1906 a z toho plynoucí styky. Kromě toho bylo v carském Rusku povoleno zakládat sokolské jednoty a naši sokolové tam voláni za učitele tělocviků.

VI. všesokolský slet z června a počátku července 1912 se tudíž pořádal jako první slet SSS. Zároveň připomínal 50. výročí jeho nejmohutnější části – ČOS, spojující tehdy 1026 jednot, čítajících přes 100 000 členů. Ústřední sletová alegorická scéna s názvem Marathón se věnovala olympijské tematice. Navazovala na popularizaci starověkých řeckých „her olympických“, prosazovanou zakladatelem Sokola Miroslavem Tyršem.

Přípravy rozsáhlého podniku začaly už dva roky před tím. Vždyť jenom na pražské Letné, kde proběhly též tři předchozí slety (1895, 1901, 1907), se pronajalo 14 hektarů pláň pro cvičební plochu (4,7 ha) a z dřeva zbudované příslušné zázemí s tribunami. Ty pojal na sto tisíc diváků a během akce se zaplnily několikrát. Slet překonal všechny své před-

Společné cvičení žen na VI. sletě v roce 1912 na pražské Letné. Pohled z vodárenské věže.

Snímky z archivu autora

chůdce. Hromadná protná cvičilo 12 000 mužů, 5600 žen, 1065 dorostenců, 2097 žáků a 1980 žákyň ČOS. Ve slavnostním průvodu královským hlavním městem dne 30. června, zakončeném na Staroměstském náměstí holdem slovanské Praze, kráčelo 17 712 členů ČOS, 4680 hostů a koňmo jelo 200 příslušníků sokolské jízdy.

Mrzela oficiální neúčast Poláků, ale jinak přijely četné slovanské výpravy. Těšila naopak přítomnost Slováků, či velké zastoupení Rusů (1400). Mezi nimi N. A. Sultan – Krim – Girej, poslední z mnohasetleté dynastie krymských tatarských chánů, místopředseda Svazu ruského sokolstva od jeho ustavení v roce 1910. Naši krajané se sjeli ze všech koutů světa. Na pozvání města Prahy vyslali delegace evropské metropole: Petrohrad, Moskva, Kyjev, Sofie, Bělehrad, Záhřeb, Lublaň, Paříž i Londýn.

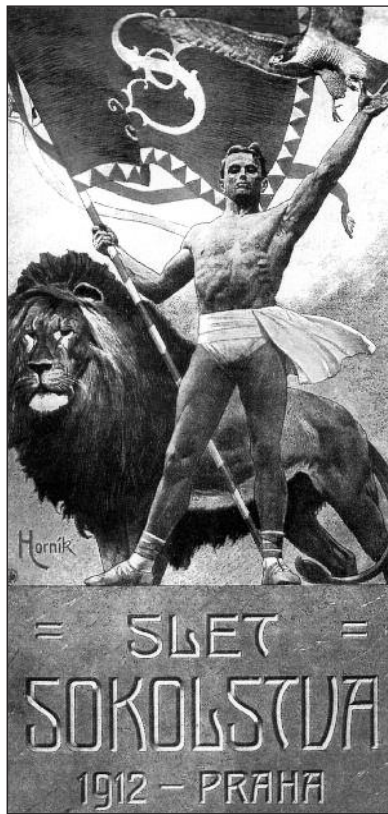
Impozantnosti podniku dodávala vlajková a sochařská výzdoba sletišť. Jíž vévodila čtyřmetrová socha Slavie na 24 m vysokém pylonu. Stejně jako odhalení pomníku Františka Palackého, dílo sochaře Stanislava Suchardy, které bylo součástí kulturně-politického programu sletu. V rámci ně-

ho se uskutečnilo zasedání výboru SSS, sjezd slovanských novinářů a dokonce také slovanských hostinských atd.

Pro připomenutí dnešku může být ku porovnání dobré odcitovat některé poznámky a novinové titulky, jimiž zahraniční pozorovatelé, hosté a reportéři komentovali tuto událost. Hlas německého odborníka: „Chtěl jsem pátrati po chybách – marně; nebylo jich.“ Britský časopis Morning Post: „Praha se stala hlavním městem slovanského světa na západě.“ Francouzský Journal des Debats: „Ukázání a sjednocení Čechové doufají, že uskuteční své tužby národní svým právem a svou silou.“ René de Puaux v Temps: „Přijel jsem do Prahy jako divák a odjíždím jako obdivovatel.“

Odezva české veřejnosti byla spontánní. Pomáhal takřka kdo mohl, ať to byly soukromé firmy, pošta, železnice, hasiči, nebo i obchodníci a majitelé budov, kteří je patřičně vyzdobili, a samozřejmě město Praha. Neuspěly ani provokace nepřátel Sokola, především demonstrativní pokusy německých šovinistů. Vzrůstající napětí charakterizovalo, že přes různé zákazy a příkazy se o hlavních sletových dnech nehrála rakouská

hymna, ani se nevyvěšovaly černozluté prapory. Přes úřední nelihost nedošlo k nějakým represivním zásahům. Pražské c. a k. vojenské velitelství podobně jako za minulého sletu pomohlo s obsta-

Emblém sletu Sokolstva 1912 - Praha

ráváním slavníků a pokrývek. Význam události a pořádající ČOS dovedl do čestné lóže hlediště i c. k. místopředsedu F. Thuna, nejvyššího maršálka Českého království F. Lobkowicze a další zástupce rakouské administrativy.

VI. všesokolský slet byl největší masovou tělocvičnou slavností konanou do té doby ve světě. Představoval mohutnou manifestaci slovanských národů v rakousko-uherské monarchii i mimo ni. Například Jihoslované, roztrženi tehdy do tolika státových celků, vystoupili ve společných prostných, symbolizujících jejich porobu a naději na osvobození. Je neuvěřitelné, co zanechal vzpomínka a duchovních spojení.

Brzy poté vypukla balkánská válka (Černá Hora, Srbsko, Bulharsko a Řecko vystoupili proti Osmanské říši). ČOS zaslala lékařskou pomoc v dvou výpravách, jednu Srbům a jednu Bulharům. Když roku 1914 vpadla rakousko-uherská armáda do Srbska, nalézali v nejednom opuštěném místě sešity památníku VI. sletu i Češi v c. a k. uniformách a ještě důrazněji si tím uvědomovali, kam patří, nebo alespoň jak se mají k bratrským Srbům v jejich zemi chovat...

Do šesti bodů shrnul bilanci českého Sokola z časů před první světovou válkou památník X. všesokolského sletu (1938):

- 1) Sokolstvo vykonalo velmi důležitou práci, tj. drobnou uvědomovací v národě.
- 2) Otušilo lid tělesně a dalo mu představu kázně velkých celků.
- 3) Rozplameno a posílilo národní a slovanské cítění širokých vrstev národa v době, kdy nás ohrožovaly myšlenky mezinárodní a beznárodní.
- 4) Živilo v českém lidu myšlenku státního práva a naději na samostatnost.
- 5) Získalo sokolské myšlenky Slované. Prakticky se slovanské soudržnosti dařilo nejlépe v rouše sokolské myšlenky.
- 6) Získalo českému národu úctu ciziny; ta poznala sokoly dříve a lépe nežli Čechy.

VLADIMÍR MLEJNECKÝ

Otevřený dopis Spolku českých novinářů vládě ČR

Spolek českých novinářů, z. s., je rozhořčen obnovou cenzury v České republice

Nesouhlasí se svévolným umlčením (z vůle úřadů) řady informačních webů a serverů, které dosud nabízely čtenářům a posluchačům alternativu k mediálnímu mainstreamu. „Vypnutím“ těchto serverů, jejichž počet se stále navyšuje, je pošlapávána svoboda projevu zaručená Listinou základních práv a svobod. V ní se přímo uvádí: Svoboda projevu a právo na informace jsou zaručeny, cenzura je nepřipustná.

Spolek českých novinářů (SČN) se připojuje ke stanovisku Evropské novinářské federace (European Federation of Journalists, EFJ) z 1. března 2022, jejíž generální tajemník Ricardo Gutiérrez vyjádřil překvapení, že Evropská komise úředně zakázala vysílání ruských sdělovacích prostředků na

území EU. To byl prvopočátek cenzurních zásahů Komise, které se přelily i do české mediální scény.

Generální tajemník EFJ Gutiérrez zdůraznil, že „především je třeba mít na paměti, že regulace médií nespádá do pravomoci Evropské unie. Domníváme se, že EU nemá právo udělovat nebo odebrat vysílací licence. To je výlučná pravomoc států. V našich liberálních demokraciích jsou to nezávislí regulátoři, nikdy vláda, kdo smí řídit přidělování licencí. Rozhodnutí EU je naprostým rozchodem s těmito demokratickými zárukami. Poprvé v moderních dějinách zakazují vlády západní Evropy média“.

„Za druhé, úplné uzavření sdělovacího prostředku mi nepřipadá jako nejlepší způsob boje proti

dezinformacím nebo propagandě. Tento akt cenzury může mít na prostu kontraproduktivní účinek na občany, kteří sledují zakázaná média. Podle našeho názoru je vždy lepší čelit dezinformacím propagandistických nebo údajně propagandistických médií tím, že se odhalí jejich faktické chyby nebo špatná žurnalistika, projeví se jejich nedostatečná finanční nebo provozní nezávislost, zdůrazní se jejich loajalita k vládním zájmům a jejich ignorace veřejného zájmu,“ řekl.

Evropská federace novinářů připomíná judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, která uvádí, že zákaz sdělovacího prostředku je závažným aktem, který musí být založen na pevných právních důvodech a objektivních prvcích, aby se zabránilo svévoli. „Výzvou

pro demokracii je boj proti dezinformacím při zachování svobody projevu,“ uvedl Gutiérrez. „Skutečným protilemkem proti dezinformacím není zákaz médií, ale podpora živého, pluralitního, profesionálního, etického a životaschopného mediálního ekosystému, zcela nezávislého na těch, kteří jsou u moci,“ uvedl generální tajemník EFJ.

S tímto názorem se SČN plně ztotožňuje a odmítá cenzuru v České republice i kdekoli jinde ve světě.

Spolek českých novinářů vyzývá vládu ČR, aby urychleně zjednala nápravu v porušování Ústavy v oblasti cenzury. Dějiny dokazují, že politika cenzury a dalšího omezování občanských práv nakonec

vždy obrátí občany proti cenzorům a ti jsou zbaveni moci. Cenzurní kroky současné české vlády odhalují nejen její historické bezvědomí, ale především její nepřiměřenost vůči občanům a její strach z nich, a to včetně jejich vlastních voličů!

Vláda Petra Fialy, jakož i ostatních cenzurujících států a Evropské unie, takto prezentuje svoji intelektuální slabost a nemorálnost, neschopnost utvářet informovanou a přemýšlivou občanskou společnost, a tudíž prokazuje politickou nezpůsobilost uskutečňovat demokratickou diskusi a správu věcí veřejných.

Nepoctivci a zbabělci jsou ti, kteří to či ono skrývají, falšují, ale marně, protože – pravda vítězí!

Kruh občanů České republiky vyhnaných v roce 1938 z pohraničí

Příběh 1

Můj otec byl horník a od roku 1918 jsme žili v Hostomicích n. Bílinou. Češi většinou pracovali v uhelných dolech a tvořili skupinu nezaměstnaných. Mezi německou a českou mládeží začaly potyčky, někdy dost prudké. Všichni jsme chodili do Sokola a pěveckého spolku „Hlahol“. Již po první světové válce vznikly spory o školy. Byly tam dvě a Němci museli jít do té menší, protože jich bylo méně než Čechů. V místě byla sklárna a cihelna, ta už tehdy byla doménou Němců. Když se ustavila Henleinova strana, situace se přiosťřovala. V roce 1935 jsme měli v Duchcově veřejné cvičení Sokola, avšak nesměli jsme uspořádat žádný průvod městem, aby to prý nepobuřovalo Němce. Za rok pak bylo župní cvičení v Chomutově, a tam se průvod městem prosadil. Když jsme procházeli, tak po nás Němci plivali, řvali protičeská hesla a házeli po nás různé předměty.

Zůstali jsme v Hostomicích, neboť ve vnitrozemí jsme nikoho neměli a mysleli jsme si, že když Hitler dostane pohraničí, tak už bude pokoj. Jak jsme pak žili, to už bylo horší. Já jsem se učila švadlenou, ale paní mistrová utekla s rodinou před Němci do Čech a bylo po učení. V německém krejčovství mě nevzali, prý že Čechy nesmějí zaměstnávat. Ještě horší to bylo s mým bratrem. České školy se zrušily, učitelé a vůbec všichni státní zaměstnanci ze spořitelny, pošty a dráhy utekli do Čech.

Jak se s mým bratrem a ostatními českými dětmi v německé škole zacházelo, na to vzpomínám nerada. Těch ran, co dostal, když učitelce neodpověděl německy, a on moc neuměl; jednou o něho přerazila rákosku. To se dělo po celou dobu jeho školní docházky. Tak byla česká mládež šikanována při každé příležitosti.

Jednou nám bratra přivedli, ležel v příkopu zbitý a pomlácený a jeho kolo bylo rozbité na kousky. A nikam jsme si nemohli jít stěžovat. Do učení nikde Čechy nebrali, mohl jít jedině do dolů. Němci říkali, že Češi jsou „knechtvolk“ a patří na Sibiř. Tak nás stále uráželi.

Nejhrůznější zážitek jsme měli ze 14. na 15. března 1939. Tu noc se staly z Němců hyeny. Tušili jsme, že se bude něco dít, protože německé vojsko bylo soustředěno na silnici ku Praze a Němci velmi

Chodsko – delimitace hranic. Dusno před bouří.

FOTO – ARCHIV

provokovali. Když se večer setmělo, tak to začalo. K našemu domu přišla horda SAmanů, sekerou rozsekali domovní dveře, rozbili okna a našeho domácího zbičovali a zkopali do bezvědomí. Pak se hnali po schodech nahoru – kdo neutekl půdou nebo nevyskočil oknem, byl zbit.

Já v té době sloužila v Teplicích, neboť jsem jinou práci nesehnala, ale tam to nebylo o nic lepší. Kde zůstal ještě nějaký český obchod nebo hostinec, tak byly zdemolovány a lidé se rozutíkali na všechny strany. Měla jsem kamarádku, její otec také utekl a stále se nevracel. Pak ho našli oběšeného – nebyl schopen dále žít.

Také u nás v Hostomicích si několik lidí vzalo život. Tu noc Němci čekali na české horníky, kteří šli z odpolední směny, a zbili je. Potom začalo zatýkání. V naší obci zatkli šest mužů, možná, že jich později bylo víc, ale na ty první si dobře pamatuji. Všichni zahynuli v koncentračním táboře. Pro našeho domácího přišli později.

Když byly zavedeny potravinové lístky, tak my Češi jsme dostali menší přídělky než Němci, a bez lístků nám nikde nic neprodali; ani ovoce pro děti, to prý je jen pro děti německé. Přídělky byly malé a dost lidí mělo hlad. My jsme měli kousek políčka, takže pár brambor a trochu zrní jsme měli, to zrní jsme mleli na ručním šroťáku – tajně, to se nesmělo, a Němci stále špehovali. Z tohoto mletého zrní se daly dělat jen takové placky, které jsme jedli s omáčkou nebo se sirobem, který jsme vařili z cukrové řepy. Můj bratr byl stále hladový, tak si umyl pár bramborů a jen tak je

upekl v troubě na sucho a snědl. Chodili k nám známí a prosili alespoň o pár brambor. Někdy jsme měli štěstí, že ve mlýně byl jen starý mlynář, ten nám obilí vyměnil za mouku. To byly hody, protože mouku nám zase pekař vyměnil za chleba, kterého byl také nedostatek. Byl-li ve mlýně přítomen mladý mlynář, tak nás hnál s nadávkami ven.

Naše pole o rozloze 17 arů jsme si nechávali vždy orat, ale po zabrání se němečtí sedláci vymlouvali, že už orat nesmějí. Tak můj otec, matka a bratr pole zryli ručně. Dnes by nikdo neuvěřil, že je to možné, ale hlad byl hlad. Také s mláčením obilí byla potíž, ty první roky se muselo mlátit jen s cepy, až později otcův známý sehnal starou ruční mlátičku, kterou spravili, a navzájem si pomáhali. Byla to všechno velká dřina, ale věřili jsme, že to skončí dobře.

Němci provokovali stále. Otec mé kamarádky vyšel jednou z domu a viděl, že jde nějaká skupina Hitlerjungend a rychle se vrátil. Ale to už ho zahlédli a jeden za ním skočil do chodby, tam mu nafackoval a vytáhl ho ven, kde musel vzdát poctu německé vlajce. Když jsme byli nuceni jít na úřad, tak jsme museli zvednout pravou ruku a říci „Heil Hitler“. Stále nás hlídali, zda neposloucháme cizí rozhlas.

Také můj strýc musel s rodinou narychlo utíkat, vzít si mohli, jen co unesli. Byl vedoucím dělnického konzumu a náčelníkem DTJ (Dělnické tělovýchovné jednoty). Byl upozorněn jedním známým Němcem, že SA mají seznam Čechů, které budou zatýkat, a on je mezi nimi. Tak v noci odjeli a skutečně za pár dnů ho hledali. Všichni Němci nebyli zlí, ale museli mlčet, nebo by na to doplatili. Také někteří němečtí majitelé domů vypovídali české nájemníky. Majetek Čechů, kteří utekli, samozřejmě Němci zabavili.

Já jsem později pracovala v Teplicích v pekárně, ale v roce 1942 nás Češky přeložili do Velvět u Ústí nad Labem do muniční továrny, kde se plnily bomby (nyní se tam vyrábějí spreje a laky na vlasy Lybar). Tato práce byla nejen nebezpečná, ale i značně nezdravá. Po čase byl každý přiotráven, zmodraly mu rty a špatně se mu dýchalo.

Tak nás poslali pracovat na pole, které také patřilo k továrně, a když se náš stav zlepšil, musely jsme zpět do továrny. Byli tam nasazeni i chlapi z protektorátu a zajatci – Francouzi a Jugoslávci. Se všemi se však špatně zacházelo, i za domnělé přestupky se zle trestalo. Až do konce okupace jsem tam však nezůstala, měla jsem štěstí, že potřebovali větší počet děvcát na úklid do rodin úředníků, lékařů a všech vedoucích, kteří si přivezli z Říše rodiny. Byla jsem také vybrána.

Hned jak bylo po válce a naši vojáci obsadili továrnu, šla jsem si pro osobní doklady, které jsem musela při nástupu odevzdat. Dozorčí důstojník měl v kanceláři asi dvacet dokladů, ale mě mezi nimi nebyly. Než prý Němci utekli,

všechno spálili. Tak pro mě skončila okupace našeho domova v pohraničí.

**B. V.,
tehdy Hostomice nad Bílinou**

Příběh 2

Po maturitě na učitelském ústavu v Příbrami v roce 1933 jsem působil jako učitel na pěti školách v pohraničí. Dnem 1. září 1938 jsem byl ustanoven definitivním učitelem na škole v Hostomicích nad Bílinou, odkud jsem 5. 10. utíkal vlakem přes Louny a Beroun k rodičům do Příbrami. Při útěku jsem si mohl vzít jen cenné housle a kufr s novým oblekem a prádlem. Ten se mi však cestou ztratil.

**Josef Pletánek,
tehdy Hostomice nad Bílinou**

Vúdce na tzv. „Schöberově linii“ – soustavě opevnění probíhající přibližně v desetikilometrové vzdálenosti od čs. – německých hranic. I této „exkurzní“ cesty se účastnil Rudolf Hess, Heinrich Himler, Martin Bormann, Hans Lammers, Konrad Henlein, Wilhelm Keitel, Heinz Guderian, Wilhelm Ritter von Leeb, Eugen Ritter von Schobert, Fedor von Bock, Karl Bodenschatz a další.

FOTO – ARCHIV

Několik slov redaktorky Slovanské vzájemnosti

Strašně jsem se naštvála, když mě jedna známá přesvědčovala, že v září roku 1938 naše pohraničí zabrali mladí sedmnáctiletí němečtí chlapi čerstvě narukovaní, kteří prý ani nevěděli, kde jsou a proč tady jsou. Prý se o tuto naši historii zajímá i její osmnáctiletý

syn. Tak potěš pánbůh. Takto smýšlejících lidí je u nás dost a pro mne je tím větším zadostiučiněním, že pracuji na straně č. 8 Slovanské vzájemnosti na Kruhu občanů České republiky vyhnaných v roce 1938 z pohraničí.

NATAŠA WEBEROVÁ

Mrtví příslušníci četnického pohotovostního oddílu Vladimír Černý a Stanislav Roubal. Při pokusu osvobodit posádku četnické stanice Haberspirk byli ordnery zastřeleni 13. 9. 1938.

FOTO – ARCHIV

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST č. 264/2022, cena 10 Kč.

Zakladatel: prof. Ing. Břetislav Chvála, DrSc.

Vydavatel: Slovanský výbor ČR.

Redakční radu řídí: Docent RNDr. Jan Minář, Dr.Sc.

Členové rady: Miroslav Havlík, Eva Holečková, Jan Jelínek, Čeněk Milan Kadlec a Nataša Weberová.

Distribuci vede Alena Grospičková.

Na Slovanském výboru jsou úřední hodiny ve čtvrtek od 10 do 15 hodin.

Redakce a administrace: Slovanský výbor ČR, Politických vězňů 9, 110 21 Praha 1, III. patro, kabinet č. 147, tel. 607 715 152.

internetová adresa: www.slovanskyvyborcr.cz (jejím redaktorem je Miroslav Havlík).

Adresa e-mail: slovanvyborcr@volny.cz.

Příspěvky zaslané redakci nemusí vždy vyjadřovat její stanovisko.

Redakce si vyhrazuje právo úpravy příspěvku. Úzávěrka čísla dne 27. 3. 2022.

Časopis registrován na MK ČR pod reg. č. 8038.ISSN-1212-3315.